

การนำเสนอทัศนคติเกี่ยวกับการเป็นผู้หญิงแบบใหม่ในโครงสร้างชายเป็นใหญ่ ที่ปรากฏผ่านนวนิยายเรื่องดาณาทา ของ ทมยันตี

Attitudes towards New Age Women in a Male Dominated Structure
as Appeared in “Daonapha,” a Thommayanti Novel

จามจุรี นิชยันต์¹ / รุจิเรข บุญยาศี²/ วุธยา สืบเทพ³

Jamjuree Nisayan¹ / Ruchirek Boonyarasri² / Vutthaya Suebthep³

¹⁻³สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

¹⁻³A lecturer in Thai Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Nakhon Ratchasima Rajabhat University,

Nakhon Ratchasima, 30000 Thailand

Email :Jamjuree.kku@gmail.com

Abstract

This article aimed to study the concept of female main characters in a male dominated structure from a novel Daonapho written by Thommayanti. The study follows the conceptual framework of feminism. The results show that Thommayanti composed the novel reflecting family problems, showing images of strong and patient women in a marriage life, projecting attitudes of new age women in the main characters, which were different from most people in the society who believed in a male dominated structure. The conceptual framework of feminism which was carried out through the female main characters encourages a consciousness of the society to realize the gender inequality, which was implanted in Thai society for a long time. It also reveals the images of women who were defined the value from the social value as “mother” and “wife.” The main characters in the story were, then, representatives of a mirror reflecting need of gender equality movement. Moreover, it reveals the attitudes of the new age women changing into the

positive direction which is different from the concept of character making in earlier novels. This also emphasizes the new attitudes of women who need not waiting for decision from the men.

Keywords: presentation of new attitudes, Daonapha, Thommayanti

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดของตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่ปรากฏในโครงสร้างชายเป็นใหญ่กรณีศึกษาจากนวนิยายเรื่อง ดาวนภา บทประพันธ์ของทมยันตีโดยศึกษาตามแนวคิดสตรีนิยมผลการวิจัยพบว่า ทมยันตีได้สร้างนวนิยายที่สะท้อนปัญหาครอบครัว โดยนำเสนอภาพผู้หญิงที่มีความเข้มแข็งและมีความอดทนต่อการใช้ชีวิตคู่ถ่ายทอดทัศนคติความเป็นผู้หญิงยุคใหม่ให้แก่ตัวละครเอกซึ่งแตกต่างจากความเชื่อของคนในสังคมส่วนใหญ่ที่ยังคงยึดถือระบบโครงสร้างชายเป็นใหญ่

แนวคิดสตรีนิยมที่นำเสนอผ่านตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกของคนในสังคมให้ตระหนักถึงสถานภาพที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่ปลูกฝังในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน เผยให้เห็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ถูกกำหนดคุณค่าของความเป็นเพศหญิงจากค่านิยมทางสังคมในฐานะ “แม่ และ เมีย” ตัวละครเอกในเรื่องจึงเป็นตัวแทนของการเป็นกระจกสะท้อนความต้องการเรียกร้องความเสมอภาคทางเพศนำเสนอให้เห็นถึงทัศนคติของผู้หญิงยุคใหม่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของการสร้างตัวละครในสมัยก่อนเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงทัศนคติแบบใหม่ของผู้หญิงไม่จำเป็นต้องรอคอยการตัดสินใจจากเพศชายแต่เพียงฝ่ายเดียว

คำสำคัญ: การนำเสนอทัศนคติแบบใหม่, ดาวนภา, ทมยันตี

บทนำ

ประเด็นเรื่องเพศในสังคมไม่ใช่เรื่องเฉพาะที่แยกออกไปต่างหากตรงกันข้ามเราอาจจะเห็นอะไรได้มากกว่าหากมองว่าทุกเรื่องราวในสังคมมีมิติทางเพศ (Sex / Gender) เป็นฐานหรือซ่อนเร้นอยู่ทั้งสิ้น สังคมไทยก็คือสังคมชายเป็นใหญ่เช่นเดียวกันกับสังคมอื่นในโลก การปฏิบัติต่าง ๆ มีอคติทางเพศแฝงอยู่ กล่าวถึงวัฒนธรรมไทยที่เป็นมาในอดีต ผู้หญิงไม่ได้รับการยอมรับเท่าผู้ชายหรือมีโอกาสที่จะพัฒนาทักษะความสามารถในแบบที่ผู้ชายเป็น ดังที่ Wongthet (2001 : 2-3) แสดงทัศนะถึงความแตกต่างระหว่างเพศ โดยกล่าวว่าคนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศหญิงมากกว่าเพศชาย นักวิชาการมักจะมียุทธศาสตร์ในการมองบทบาทของผู้หญิงที่จำกัดอยู่แต่บทบาทการมีลูก การสืบต่อเผ่าพันธุ์ ดูแลลูก ดูแลบ้าน และภาพของภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ในขณะที่ผู้ชายมีบทบาทที่กว้างขวางหลากหลายและสำคัญกว่าด้วยเหตุนี้ผู้ชายจึงมีสถานภาพสูงกว่า สิ่งที่มีมองข้ามไปคือความจริงที่ว่าโลกเรานี้เกิดจากการสร้างสรรค์ของทั้งผู้หญิงและผู้ชายเท่า ๆ กันเช่นเดียวกับ Phothiwan (2015 : 25) กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นเพศ ทางสรีรนำไปสู่ความเชื่อที่ว่า บุคคลที่เกิดมาต่างเพศมีความแตกต่างกันในทางอื่นๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องสติปัญญา ความสามารถ การแสดงออก จิตใจ และอารมณ์ โดยที่ความเชื่อนี้ได้ถูกปลูกฝังมาพร้อมกับสังคมที่พยายามจัดความแตกต่างทางเพศสรีระเป็นความต่างที่มีมาตามธรรมชาติ และไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การเชื่อว่าผู้หญิงมีความแตกต่างจากผู้ชายนำไปสู่สถานะของผู้หญิงที่ด้อยกว่าผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็นมายาคติที่เชื่อว่าผู้หญิงเป็นเพศใช้จริตที่ไม่มีเหตุผล ขอบใช้อารมณ์

ในการศึกษาของ Phumila (1999: 2) กล่าวถึง ภาพของสตรีไทยที่ปรากฏในนวนิยายของนักเขียนสตรี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสะท้อนให้เห็นบทบาท สถานภาพและบุคลิกภาพของสตรีไทยเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เนื่องด้วยในสังคมไทยสมัยอดีตอยู่ในสภาพ “ข้างเท้าหลัง” หรือผู้ติดตามมาโดยตลอด เมื่อสังคมและวิถีชีวิตเปลี่ยนไป สตรีซึ่งเคยอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนต้องออกมาทำงานนอกบ้านเคียงคู่กับบุรุษ จึงทำให้มีโอกาสแสดงศักยภาพของตนเองมากขึ้น ทำให้สตรีมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสิทธิเสรีภาพโดยไม่มีขอบเขตจำกัดนวนิยายในปัจจุบันจึงแสดงภาพของสตรียุคใหม่ที่อยู่ในวางอาชีพต่าง ๆ ซึ่งไม่เพียงแต่ต้องต่อสู้กับทัศนคติของเพศชายอีกด้วย นักเขียนสตรีเข้าใจปัญหาและความคับข้องใจของสตรีทุกแง่มุมได้ดีกว่านักเขียนบุรุษ จึงสามารถเสนอสิ่งเหล่านี้ได้ชัดเจนกว่า Tailangkha (2000: 49) กล่าวถึงความสำคัญของตัวละครว่าเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของงานเขียนประเภทบันเทิงคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนวนิยายที่มีขนาดยาวมากพอที่ผู้เขียนจะ

พิจารณาบุคลิกลักษณะและนิสัยใจคอของตัวละครได้อย่างละเอียด ผู้อ่านจะรู้สึกเหมือนตัวละครสมจริงเสมือนมีตัวตน หรือไม่ก็ทำให้เรานึกถึงคนที่เราเคยรู้จัก ในนวนิยายบางเรื่องเราจดจำตัวละครได้ดีกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ เพราะผู้เขียนทำให้เรารู้สึกชื่นชม หมั่นไส้ สมเพช ฯลฯ ตัวละครนั้น ๆ ได้อย่างน่าอัศจรรย์

Prachakun (2009 : 342- 343) วรรณกรรมเป็นดังเช่นการประกอบสร้างทางวัฒนธรรมอย่างอื่น ๆ ที่ผลิตขึ้นภายในระบบความคิดที่ชายเป็นใหญ่ วรรณกรรมเอกของโลกและของชาติต่าง ๆ ซึ่งก็มักสร้างขึ้นด้วยผู้ชาย จึงย่อมได้รับการหล่อเลี้ยงจากระบบความคิดดังกล่าวและกลับมาค้ำจุนมันไม่มากก็น้อย ถึงแม้จะมีวรรณกรรมมากมายที่เป็นผลงานของผู้หญิง แต่ส่วนใหญ่ก็เป็นการเขียนในแบบปิตาธิปไตยหล่อหลอมให้ผู้หญิงเขียนอยู่ตัง้นั้นไม่ว่าจะอย่างไร ภาพของผู้หญิงที่ปรากฏในงานวรรณกรรมจึงเสี่ยงไม่พ้นที่จะสอดคล้องกับคตินิยมของสังคมชายเป็นใหญ่ กระนั้นก็ตาม ความที่วรรณกรรมเป็นผลงานสร้างสรรค์ด้วยจินตนาการ มันจึงอาจเปิดช่องให้เราเล็ดลอดออกไปจากระบบได้บ้าง และย้อนมาบ่อนเซาะระบบอีกทีหนึ่งก็ได้เช่นกันสอดคล้องกับ Charoenphon (2005 : 2 - 3) พบว่าภาพของตัวละครหญิงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมโดยถูกนำไปสัมพันธ์กับประเด็นใหม่ ๆ ทางสังคมหรือในกลุ่มวรรณกรรมกระแสรองบางกระแสก็มีความพยายามแสวงหาอัตลักษณ์ใหม่ให้แก่ผู้หญิงในแนวทางที่ทำลายต่อค่านิยมของสังคมอย่างตรงไปตรงมา โดยเฉพาะในเรื่องของการแสดงออกทางเพศ วากรรมเหล่านี้ส่วนหนึ่งพยายามส่งเสริมภาพนำเสนอใหม่ ๆ ขึ้นมาแข่งขันกับภาพเสนอผู้หญิงแบบเก่าที่เน้นความเป็นกุลสตรีและความเป็นช่างทำหลัง ภาพเสนอใหม่นี้คือ ภาพของผู้หญิงเก่งหรือผู้หญิงที่มีความสามารถโดดเด่นและมีบทบาททัดเทียมกับผู้ชาย ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ยังเกิดขึ้นควบคู่ไปกับปฏิบัติการทางสังคมที่เป็นรูปธรรมหลายประการ อันแสดงถึง ความก้าวหน้าของผู้หญิง

ดังที่กล่าวมาในข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการนำเสนอทัศนคติแบบใหม่ที่มีผู้หญิงต้องมีในโครงสร้างชายเป็นใหญ่ กรณีศึกษานวนิยายเรื่องดาวนภากล่าวคือนวนิยายจะถูกสร้างขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียน แต่ผู้เขียนก็ได้นำเรื่องราวเหล่านั้นมาจากบุคคลและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงถูกปลูกฝังเป็นระยะเวลานานจึงเป็นที่จับตามองว่าวรรณกรรมยุคใหม่เป็นสื่อกลางชั้นเยี่ยมในการเป็นกระຈຈສະຫວ່າງความต้องการของเพศหญิงที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้ความคิด อารมณ์ความรู้สึกอันอ่อนไหวของเพศหญิง โดยอาศัยประสบการณ์ถ่ายทอดออกมาผ่านตัวละครเอกที่เป็นเพศหญิงในการนำเสนอปัญหาครอบครัวเผยให้เห็นภาพลักษณ์ของสตรีว่าถูกกำหนด

คุณค่าของความเป็นเพศหญิงจากค่านิยมทางสังคมในฐานะ “แม่ และ เมีย” โดยศึกษาตามแนวคิดสตรีนิยมของ Yokhasing (2000 : 5 - 15) ที่ศึกษาแนวคิดสตรีนิยมหรือแนวคิดเฟมินิสต์ (Feminism) ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดสตรีนิยมได้รับอิทธิพลจากตะวันตกว่าหมายถึง การเรียกร้องต่อสู้เพื่อสิทธิและเสรีภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งเพศที่ถูกกดขี่มักจะเป็นเพศหญิง ดังนั้นเพศหญิงจึงเป็นเพศที่ต้องเรียกร้องสิทธิ ความเสมอภาค สร้างความสำนึกของความเป็นหญิงว่าเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่เคยมีมาแต่อดีต ให้เห็นค่าความเป็นเพศหญิงว่ามีค่าเท่าเทียมกับเพศชายเช่นกัน

การเล่าเรื่อง จุดเริ่มต้นของเรื่องราว

แนวคิดสตรีนิยมที่ปรากฏในเรื่องเป็นสิ่งที่ผู้หญิงถูกกดขี่และได้รับความไม่เป็นธรรมจากการปฏิบัติของเพศชาย ซึ่งเป็นเรื่องให้เห็นได้ทั่ว ๆ ไปในสังคม ตัวละครที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ จึงเป็นตัวแทนของความคิดของผู้เขียนนำเสนอให้มีลักษณะที่แตกต่างไปจากแนวคิดตัวละครในงานวรรณกรรมแบบเดิม ๆ การที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงสามารถมีความอดทนภายใต้ความกดดันนั้นนับได้ว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ในการจัดการกับปัญหาของตัวละครเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นไปที่ความต้องการต่อสู้เพื่อยกระดับสถานภาพของผู้หญิงให้มีความเท่าเทียมผู้ชาย

ดาวานภา นวนิยายชีวิตของทมยันตีได้สร้างภาพสตรีที่มีความเข้มแข็ง มีความอดทนต่อการใช้ชีวิตคู่สูงมาก เนื่องจากถูกกระทำจากสามีให้เจ็บปวดด้วยพฤติกรรมนอกกาย แม้จะเจอพบปัญหาหาโลมเข้ามามากเพียงใด แต่ท้ายที่สุดก็สามารถหาทางออกของปัญหาได้ด้วยสติและการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว ทมยันตีถ่ายทอดทัศนคติความเป็นผู้หญิงยุคใหม่ให้แก่ตัวละครเอกที่ชื่อว่า ปรัชญา หรือ แดง หญิงสาวที่มิใช่ให้กับ ตฤณ หมูนักรเรียนทหารที่มีพื้นฐานครอบครัวมีฐานะปานกลางแต่ด้วยลักษณะนิสัยที่มีความทะเยอทะยานเพราะต้องการหลีกเลี่ยงจากภาพชีวิตเดิมๆที่มีความจนเป็นต้นทุน

ในวัยเรียนตฤณแอบหลงรักนาถอนงค์ หรือ เป็กกี้ ลูกสาวนายพล ถึงแม้ว่าเป็กกี้จะให้ความหวังต่อความรักครั้งนี้ แต่แล้ววันหนึ่งเป็กกี้ก็ต้องและไปแต่งงานกับคนที่มีฐานะดีกว่าตฤณโดยการเห็นชอบจากครอบครัวเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองของพ่อในอนาคต ตฤณผิดหวังเป็นอย่างมาก ด้วยท่าทีไม่แยแสเขากลับซ่อนความมุงมาดว่าสักวันหนึ่งเขาจะเป็นอย่างที่ครอบครัวเป็กกี้เป็น คือ มีอำนาจและความร่ำรวยดังข้อความที่กล่าวว่า

บนเส้นทางนี้เขามั่นใจว่า เขาเดินมาด้วยลำแข้งลำขาของตน สักวัน...เขาจะมีทุกสิ่งทุกอย่างเพียบพร้อม ให้เหมือน “เสธฯ” ได้ยิ่งดี “ยายม่า” จะได้รู้จักคำว่า “เสียใจ” ลูกผู้ชาย ฆ่าได้หมื่นหมายไม่ได้สักวัน...เขาจะได้ยายม่าเป็นเมียแต่วันนี้...ยังไม่ใช่วันของเขา ต้องรอก่อน...

(Daonapha: 293)

ในขณะที่ตฤณผิตหวังจากความรัก เขากลับไม่รับรู้ถึงอีกหนึ่งความรักที่แดงมีให้กับตน เพราะเขาไม่เคยใส่ใจแดงเลยออกจะไร้ค่าสูญเสียด้วยซ้ำ เมื่อเขาพลาดจากเป็กก็แล้ว เขาพยายามหาใครสักคนมาเติมเต็มส่วนที่หายไปของเขา แดง คือตัวเลือกที่ดีที่สุดของเขาตอนนี้

...เขากลับห้องนอนที่ค่อนข้างแคบ มีเฉพาะเตียง ตู้เสื้อผ้า และโต๊ะแบบโต๊ะนักเรียนที่เขาใช้ดูหนังสือมาตั้งแต่เด็ก ตฤณเกลียดห้องแคบ ๆ บ้านเล็กๆที่รักด้วยหญ้า เขาชอบบ้านกว้าง สนามเรียบ เขาชอบห้องนอนติดแอร์เย็นฉ่ำ งดงามแบบเค็ดตาล็อก เขารู้เงินและอำนาจเท่านั้นที่จะบันดาลได้...ทำอย่างไรเขาจะมีเงินมีอำนาจ? ดูอย่างเสธฯ ยังมีพร้อมทั้งสองประการ! ทำไมเขาจะมีบ้างไม่ได้ มันต้องมี “บันได” ซ่อนอยู่ตรงไหน “เจ้าหล่อน” น่าจะเป็นบันไดที่ดีที่สุด หากวันนี้เขาพลาด ตฤณเจ็บปวดเป็นทวีคูณ สาเหตุก็คงเพราะเขาไม่มีเงิน แถมยังไม่มียศไม่มีอำนาจ วันข้างหน้าเขาต้องคว่ำให้ได้!

ในวันนี้เล่า? เขาค่อยใคร่ครวญ ถ้าผู้หญิงของเขาไม่มีเงิน ไม่มีอำนาจเธอก็ควรทำให้เพื่อนพ้องและเจ้าหล่อนริษยาได้ ปรีชญาเป็น “ดาว” มหาวิทยาลัย ฐานะทางบ้านอยู่ในขั้นน่าพอใจ เธอไม่ใช่ชนชั้นกลาง แต่เป็น “กลางสูง” ดีกว่าบ้านเขาด้วยซ้ำ...

(Daonapha : 191-192)

“ตฤณ...” วิธีเรียกชื่อเขาจริงเขาจั้งขึ้น “ไปขอยายแดงหรือลูก?” คนถูกถามชะงัก ใคร่ตรองก่อนจะตอบ “ก็...พอใจนะแม่” เขาตอบตามความจริงใจ สึกที่สุดของหัวใจ ตฤณขีดขากับคำว่ารัก หากรักนั้นมี ความหมายว่าจะต้องรักใครสักคน มากกว่าตนเอง ต้องเสียสละความสุขส่วนตนให้ผู้อื่นก่อน...รักในตัวเองต้องมาก่อน! ใครบ้างจะให้ความสุขแก่

เขาได้ วันนี้ปรัชญาสนองความต้องการ“บางประการ” ได้ หากมิใช่ทั้งหมด
 ทว่าถ้าจะทอดตาแลหา เขาก็ยังมองไม่เห็นใคร วันนี้...เธอดีที่สุดก็แล้วกัน
 (Daonapha : 241)

จากคนที่เคยมองข้ามวันนี้แดงคือตัวเลือกที่ดีที่สุดของตฤณ ในการสร้างครอบครัว
 ที่สมบูรณ์ หลังจากแต่งงานกันแล้วแดงพบว่าตฤณมีความทะเยอทะยานมากกว่าที่เธอคิด
 รายรับที่ได้กับรายจ่ายที่มีส่วนทางกันเธอจึงหันไปพึ่งมารดาโดยที่ตฤณไม่รู้เขาไม่อาจยอมรับ
 ได้ว่าเพื่อนร่วมรุ่นได้ดีกว่าเขา เมื่อทั้งคู่มีลูกด้วยกันตฤณเปลี่ยนอาชีพจากรับราชการทหาร
 มาเป็นกัปตัน เขาพยายามทำทุกอย่างเพื่อหน้าตาและเกียรติยศโดยมีแดงคอยจัดการทุก
 อย่างให้อย่างเงิบ ๆ

ที่ตฤณ มีอะไรบางอย่างสวนทางกันอย่างน่าฉงน “เกียรติ” ของ
 ที่ตฤณมีมากมาย ต้องรักษาไว้ด้วยความโอ้อ่า เป็นระเบียบงดงาม สิ่งเหล่านี้
 นี้จะกระทำได้ด้วยอาศัยสำคัญ คือ “เงิน”

หญิงสาวถอนหายใจ มองจากภายนอกตฤณคือผู้นำครอบครัว
 หากลึกลงไปเธอคือหางเสือ และยังแถมเป็นผีพายเสียด้วย ตอนนี้เธอเป็น
 หนี้มารดา หนี้สวัสดิการ แถมยังหนี้แบงก์

(Daonapha : 354 - 358)

เมื่อรายรับเพิ่มมากขึ้นก็ไม่ได้ทำให้รายจ่ายลดน้อยลงเลย ตฤณยังจ่ายค่าเช่าสังคม
 เสมอเพื่อยกระดับตัวเอง วันหนึ่งเป็กก็เห็นข่าวตฤณถ่ายรูปคู่กับชายต่างแดน เธอเกิดความริษยา
 และคิดจะทวงตฤณกลับมา เธอหาอุบายбинพร้อมตฤณถูกรอบ ขาวนี้ล่วงรู้ไปถึงแดงเธอนิ่ง
 ใช้ความอดทนอย่างสูงในการใจเย็นเพื่อรอดูทีท่าของตฤณว่าจะจัดการปัญหารักสามเศร้านี้อย่างไร

การตัดสินใจปัญหานำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

การดำเนินเรื่องของทอมยันตีผู้วิจัยวิเคราะห์ตามแนวคิดการเรียกร้องความเสมอภาคทางเพศ ของ Yokhasing (2000: 82 - 83) กล่าวถึง การเรียกร้องความเสมอภาคทางเพศหมายถึงการไม่ได้รับความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง ในการประพฤติปฏิบัติตัวในสังคมที่เกิดจากฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงเรียกร้องความเสมอภาคในด้านต่าง ๆ เช่น การครองเรือน การหย่าร้าง การเป็นเมียหลวง

แนวคิดดังกล่าวทำให้รับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่กำลังตกอยู่ในสถานการณ์ตึงเครียด เนื่องจากเธอพยายามหาทางออกให้ปัญหา รวมถึงตัวละครเอกฝ่ายหญิงคาดหวังว่าตัวละครเอกฝ่ายชายจะมีความชัดเจนและสามารถแก้ปัญหาได้ แต่นานวันไปปัญหาเหล่านี้ก็ถูกสะสมมาเป็นเวลานานก็ยังไม่ได้รับการคลี่คลายลงเสียทีกลับยิ่งจะทวีคูณมากยิ่งขึ้น ตัวละครจึงรับรู้ได้ว่า การต่อสู้เพื่อครอบครัวเธอกำลังเริ่มขึ้น (Daonapha : 389)

จากแรงกดดันดังกล่าวเธอพยายามหาทางออกทุกวิถีทางเพื่อให้สถานการณ์ดีขึ้น จึงเฝ้าปากขวนตฤณไปเที่ยวต่างจังหวัดกับรุ่นพี่ที่นับถือ เขาติดออกในตอนแรก แต่สุดท้ายก็ยอมมาด้วยเพราะเกรงการมีรุ่นพี่ของแดง เบิกก็รู้ข่าวจึงรีบตามมาและทำปฏิกิริยาไม่เหมาะสมไม่ให้เกิดกรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายอย่างแดง สร้างความไม่พอใจให้แก่คนรอบข้างเป็นอย่างมาก แต่ด้วยอิทธิพลเก่าของพ่อทำให้ไม่มีใครกล้าไปแตะต้องแดงจึงใช้สติในการพิจารณาหาทางออก การไม่ได้ตอบทำให้ไม่มีเรื่องยุ่งเหยิง ไฟหากไม่เต็มเชื่อยอมไม่ลูกกลม

“มันอยู่ที่คนของเรานะพี่หนู ถ้าเขาไม่โอนอ่อนเสียอย่าง ไม่นานก็จบ”

“ใช่...” พี่หนูคนเห็นโลกมานานกว่ายังกังวล “แต่บางทีมันไม่จบง่าย ๆ รอคอยแดง จะจบอย่างไรมันน่าคิดนะ” ปรีชญานิ่ง “จบอย่างไร” เธอก็ถามตัวเองเช่นกัน แต่วันนี้...เธอต้องพยายามอย่างดีที่สุด ...อดทน... ใจเย็น คาทาสองตัวนี้ เธอจะทอ้งได้นานแค่ไหน ความสำคัญทั้งหมดอยู่ที่ตฤณ! ใครเคยได้ยินเสียงปรบมือข้างเดียวบ้าง?

(Daonapha : 398)

เมื่อกลับมาถึงบ้านตฤณถูกกดดันจากเบิกก็ให้รับหย่าจากแดง เขาตัดสินใจไม่ได้ จึงหนีไปต่างจังหวัดคนเดียว เบิกก็ติดตฤณไม่ได้ก็โทรศัพท์มาเค้นเอากับแดง เธอตอบตามความจริงว่าไม่รู้ สุดท้ายเบิกก็วิ่งวนขอร้องไห้แดงยอมเลิกกับตฤณ ช่วงบั้นหนึ่งแดงสะเทือนใจในชะตากรรมของตนเองและเบิกก็ จึงบอกออกไปด้วยความอ่อนใจว่าตนเองเคยสวมแว่นสีชมพูมองตฤณด้วยความรักมากเกินไปจนมองไม่เห็นความไม่ดีของเขา วันนี้อาจให้เบิกก็ทบทวนความรู้สึกของตนเองอีกทีเผื่อจะมีคำตอบให้แก่ตนเองได้

เธอชอบตอนนั่งรถสปอร์ตไปด้วยกันเท่านั้น แต่เดินลงจากรถ มาмаดสู้อย่างไม่ได้ ทิพย์ล่องแล่งกับลิ้ง ตฤณยังมีส่วนคล้ายๆคุณพ่อ มาดแมนของทหารที่ผ่านการฝึกฝนเป็นอย่างดี นาถอนงค์คாதหวังจะมี ผู้ชายอย่างพ่อ...ทิพย์มีแต่เงิน นายตฤณมีรูปร่างคล้ายพ่อ...ลึกที่สุดใจ หัวใจเธอคอยใครสักคนที่จะเหมือนพ่อ

(Daonapha :202)

หลังจากที่ตฤณกลับมาจากต่างจังหวัดแดงเริ่มปฏิบัติต่อเขาไม่เหมือนเดิม เธอ ค่อย ๆ ถอยห่างออกมาเป็นการเตือนกลาย ๆ ให้รู้ว่าตฤณไม่ได้มีอิทธิพลสำหรับเธออีกแล้ว และเธอกำลังหาหนทางทำเพื่อแบ่งเบาภาระตนเองหากวันหนึ่งข้างหน้าเธอต้องแยกทางกับ ตฤณจริง ๆ เมื่อเธอล้มลงจะได้ไม่เจ็บปวดไปมากกว่านี้

ตฤณบอกแดงว่าเป็กก็เร่งรัดจะเอาใบหย่าให้ได้เขาขอเวลาเลื่อนไปจนกว่าเขาจะ บินเสร็จ แดงพูดสวนกลับไปอย่างเด็ดเดี่ยวว่าอย่ายื้อเวลาอีกเลยเธอพร้อมเสมอสำหรับการเซ็นใบหย่าแต่ขอให้ทุก ๆ อย่างเป็นของลูก จากนั้นทั้งคู่ตัดสินใจในวันหย่ากันและตฤณ ต้องการจะไปกินข้าวด้วยกันก่อน แดงซึ่งใจพอสมควรและคิดได้ว่าจากกันด้วยดียอมตีความ แสดงท่าทีว่าเข้าใจจึงตกลงรับปากไป

เรื่องอะไร...จะให้รู้ ถึงรอยซ้ำ
เรื่องอะไร...จะให้รู้ รอยขึ้นชม
เรื่องอะไร...จะให้รู้ ถึงรอยระทม
เรื่องอะไร...จะโง่งม ด้วยชายเดียว?

(Daonapha : 402)

หลังจากหย่ากันแล้วแดงใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับลูกกับครอบครัวของเธอที่คอยเป็น กำลังใจให้เธอเสมอจึงทำให้เธอไม่ทุกข์ใจจากความเหงามากนัก ตรงกันข้ามกับตฤณและ เป็กที่ชีวิตปราศจากความสุขเพราะความหวาดระแวงของเป็กที่มีต่อตฤณ เธอกลัวว่าเขา จะกลับไปหาแดง ตฤณค่อย ๆ รับรู้ได้ว่าตนเองโง่งเงาเพียงใดที่ปล่อยให้ผู้หญิงดี ๆ ที่เป็น แม่ของลูก เป็นผู้หญิงคนเดียวที่เขารักและรักเขาโดยปราศจากเงื่อนไขเขาได้บทเรียนที่ยิ่ง ใหญ่และสำนึกได้ในวินาทีสุดท้ายของชีวิต

ในสำนึกสุดท้ายของตฤณ... แวบ! สว่างจ้า! หัวใจบอกว่า
“แดง...ดาวนภา...แดง...ดาวนภา!” น่าเสียดายกว่าตฤณจะรู้ค่า
“ดาวนภา” ดวงตาของเขาก็ตองหลับชั่ววินาที เหลือเพียงเสียงสุดท้าย
ที่จะบอกกับปรีชญาว่าเธอคือ “ดาวนภา” น้ำเสียงของเขาแจ่มใส
ราวกับสุขสมต่ออะไรสักอย่าง คงเป็นความทรงจำที่งดงามยิ่ง

(Daonapha : 534)

ในนวนิยายเรื่อง ดาวนภา ของทมยันตี นำเสนอให้เห็นสถานภาพที่ตกเป็นรอง
ของผู้หญิงในสังคมเป็นความจริงที่ค่อนข้างเป็นสากล การปฏิบัติตัวของผู้หญิงและพลังความ
สามารถของผู้หญิงในแต่ละสังคมแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันกับยุคสมัย
ทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งจารีตของวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งด้วย สังคมที่มีความเสมอ
ภาคทางเพศอาจเป็นเรื่องของอนาคตที่ห่างไกลมากในสังคมไทย เพราะเราคงปฏิเสธไม่ได้
ว่าทุกวันนี้ปัญหาพื้นฐานเกี่ยวกับความไม่เสมอภาคทางเพศที่เราพบยังไม่ได้รับการใส่ใจเท่า
ที่ควร อีกทั้งยังยากต่อการสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจร่วมกันว่าการแก้ปัญหาเกี่ยวกับ
ผู้หญิงที่ปลายเหตุโดยละเอียดข้อเท็จจริงของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และสังคม
วัฒนธรรมในประเทศไทยที่เป็นสิ่งตอกย้ำเหล่านี้ตลอดมา

Satchaphan (1990 : 43) กล่าวถึงนิยายชีวิตครอบครัวว่าส่วนมากเป็นนักเขียน
สตรีที่มักเขียนถึงครอบครัวที่แตกแยก นับเป็นภาพสะท้อนหนึ่งของสถาบันครอบครัวที่พบว่า
มีสถิติการหย่าร้างกันสูงกว่าเดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพชีวิตปัจจุบันทำให้มีทางเลือกมาก
ขึ้น อันเป็นสาเหตุให้ความอดทนของคู่สมรสมีน้อยลงตามลำดับ และการยึดมั่นในผัวเดียว
เมียเดียวไม่ใช่วัฒนธรรมที่เหนียวแน่นเหมือนแต่ก่อน ความล้มเหลวของสถาบันครอบครัว
ส่งผลต่อสังคมอื่น ๆ สถานภาพของสตรีไทยที่เกิดการเปลี่ยนแปลง จากสังคมอดีตสตรีถูก
จัดให้มีบทบาทเพียงข้างเท้าหลัง หรือผู้ตามที่ดีมาตลอด จนปัจจุบันสังคมและวิถีชีวิตเปลี่ยน
ไป สตรีซึ่งเคยอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนต้องออกมาทำงานนอกบ้านเคียงคู่กับบุรุษ จึงทำให้มี
โอกาสแสดงศักยภาพของตนเองมากขึ้น ทำให้สตรีมีความเชื่อมั่นในตนเอง เคารพในสิทธิ
เสรีภาพของตนเองมากขึ้น

การศึกษาของ Kham phaka (2013: 173 - 174) ได้แสดงทัศนะต่อตัวละครที่
ทมยันตีปั้นผู้หญิงในจินตนาการของเธอขึ้นมาคนหนึ่ง ไม่เหมือนผู้หญิงในจินตนาการของ
นวนิยายเรื่องอื่นร่วมสมัยเดียวกัน ใคร ๆ มักจะมองว่าการที่สถานะของผู้หญิงตกต่ำลงกว่า

ผู้ชาย เป็นเพราะผู้หญิงต้องดูแลบ้านช่อง ขณะที่ผู้ชายออกไปทำงานหาเงินนอกบ้าน การที่ผู้หญิงต้องพึ่งพาผู้ชายด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผู้หญิงต้องหมอบราบคาบแก่ให้ผู้ชาย มาเป็นแม่ที่ดี เมียที่ดี ผู้หญิงถูกกีดกันออกจากพื้นที่สาธารณะ ให้อยู่แต่พื้นที่ส่วนตัวหลังกำแพงบ้าน

นอกจากนี้ในการศึกษาของ Suwanthada (2009 : 6) ผลการศึกษาพบว่าจากอดีตถึงปัจจุบันนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมากระแสความเคลื่อนไหวด้านสิทธิสตรีในสังคมได้สะท้อนภาพลงในวรรณกรรมอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นแวดวงวิชาการ หรือวรรณกรรมด้านบันเทิง เช่น บทกวีเรื่องสั้น และโดยเฉพาะรูปแบบประเภทนวนิยายที่นักเขียนสามารถถ่ายทอดมโนทัศน์ไปสู่ผู้อ่าน ซึ่งอาจมีผลในการกระตุ้นหรือผลักดันให้ผู้หญิงได้ปรับปรุงสถานะที่เป็นฝ่ายถูกเอาเปรียบให้ลุกขึ้นมาทวงสิทธิ อันพึงมีพึงได้ไม่มากนักน้อย

สอดคล้องกับ Phumila (1999 : 378 - 380) กล่าวถึง ลักษณะนิสัยตัวละครเอกสตรีส่วนใหญ่ของทมยันตีทั้งสองช่วงทศวรรษ มีลักษณะนิสัยที่ดี มีสติปัญญาที่ฉลาด มีอารมณ์อ่อนโยน สุขุมเยือกเย็นเก็บความรู้สึกได้ดี ในด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว ปรากฏภาพของตัวละครเอกสตรีที่ประสบปัญหาชีวิตที่รุนแรงกว่าเดิม และพยายามผลักดันตัวเองให้พ้นจากสภาพปัญหา จึงพบพฤติกรรมของตัวละครเอกที่แสดงลักษณะที่เข้มแข็ง อดทน เสียสละตนเพื่อบุคคลในครอบครัว และบุคคลอื่นมากกว่าตนเอง จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป และปัญหาหรือความขัดแย้งในสังคมที่มีมากขึ้น ทำให้พฤติกรรมของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป ทมยันตีได้สร้างภาพตัวละครเอกสตรีที่มีพฤติกรรมแสดงออกเหมือนกับบุคคลจริงในสังคม ตามสภาพการณ์ที่เหมือนจริงและสะท้อนให้เห็นตัวละครเอกสตรีในนวนิยาย ซึ่งตัวละครเอกสตรีจะเปลี่ยนแปลงได้ใกล้เคียงบุคคลจริง ๆ ในสังคม กล่าวคือ มีรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม เกลี้ยฉลาด อดทน เข้มแข็ง มีความมั่นใจในตนเอง เช่นสตรีสมัยใหม่ แต่ที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนคือ เรื่องของปัญหาที่ตัวละครเอกสตรีประสบเป็นปัญหาชีวิตที่หนักและรุนแรง จะมีตัวละครบางตัวเท่านั้นที่ละเลยเรื่องความประพฤติของสตรี ไม่ค่อยสำรวม กิริยามารยาท แต่ผู้เขียนก็ให้ความเหมาะสมในเรื่องภูมิหลังและครอบครัวว่าเป็นอย่างไร และพฤติกรรมของตัวละครเอกจะขึ้นอยู่กับครอบครัวและภูมิหลังเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน

บทสรุปจากนวนิยายสู่เรื่องจริงในสังคมไทย

แนวคิดสำคัญที่ผู้เขียนนำเสนอในนวนิยายเรื่อง ดาวนภา คือ ข้อเรียกร้องถึงอิสรภาพของผู้หญิงที่มีพันธะครอบครัวและต้องอดทนทำทุกอย่างเพื่อให้ทุกคนในบ้านมีความสุข รวมถึงการรักษาเกียรติของสามีโดยการเป็นเมียที่ดี ในขณะที่ผู้ชายมีอิสระในการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างเต็มที่เมื่อเกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกผู้เขียนจึงใช้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็นผู้เรียกร้องความเสมอภาคระหว่าง ชาย-หญิง ที่แต่งงานแล้ว ทั้งนี้ผู้เขียนได้ยื่นทางเลือกถือเป็นการให้เกียรติฝ่ายชายในการแก้ปัญหา ก่อน ท้ายที่สุดแล้วเมื่อฝ่ายชายไม่สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ ผู้เขียนจึงสร้างอำนาจลงไปในตัวละครฝ่ายหญิง แดง นำเสนอให้เห็นว่า ความอดทน คือ การรักษาความมั่นคงของครอบครัวไม่ให้เกิดแยก ในขณะที่เป็กก็กลับมองว่าการแย่งชิงเพื่อให้ได้มาเป็นเรื่องที่ไมผิด แต่การยินยอมให้เหตุผลกลับไปหาครอบครัวต่างหากที่จะทำให้ตนเองมีความสุข ดังนั้นเธอจึงยอมทำทุกอย่างโดยไม่สนใจว่าจะสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ใด ความคิดที่ผู้เขียนบรรจุสร้างให้ตัวละครนั้นเป็นการตอกย้ำทัศนคติแบบใหม่ที่ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องรอคอยการตัดสินใจจากเพศชายเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นแนวคิดที่ขัดต่อความเชื่อของสังคมไทยในอดีตเป็นอย่างมาก เพราะเพศชายจะเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจทั้งหมด เพศหญิงจะเป็นเพียงผู้ทำตามคำสั่งเท่านั้น และภรรยาจะต้องจงรักภักดีต่อสามีคนเดียวในขณะที่สามีสามารถจะมีภรรยาได้อีกหลายคน เพราะค่านิยมสังคมในอดีต ถือว่าการเป็นแม่ร้างเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับมากกว่า เป็นเหตุให้ผู้หญิงต้องอดทนต่อการที่สามีมีผู้หญิงอื่น แต่เมื่อมาถึงยุคสมัยที่เพศหญิงสามารถลุกขึ้นมามีบทบาทโดยใช้สิทธิ์ความเสมอภาค “การหย่าร้าง” จึงถือได้ว่าเป็นการปฏิวัติค่านิยมแบบเดิมอย่างกล้าหาญเป็นเสมือนทางเลือกสู่การมีอิสระอีกครั้งของฝ่ายหญิง

Sai-Aram (1998 : 51) การหย่าร้างเป็นการปรับตัววิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นวิธีสุดท้ายที่คู่สมรสนำมาใช้เมื่อวิธีปรับตัวอื่น ๆ ใช้ไม่ได้ผล สามีและภรรยาหย่าจากกันต่อเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดประพฤติตนอกใจ ในอดีตถือว่าการหย่าร้างเป็นสิ่งเลวร้าย แต่ปัจจุบันทัศนคติเกี่ยวกับการหย่าร้างเปลี่ยนไปเพราะเมื่อชีวิตสมรสไม่ราบรื่นผาสุก ก็มีทางให้เลือก 2 ทาง ได้แก่ ทนอยู่ด้วยกันต่อไปอย่างไร้ความสุข หรือ หย่ากัน ทั้งนี้ความล้มเหลวในชีวิตแต่งงานเกิดขึ้นเพราะสามีภรรยาปรับตัวเข้ากันไม่ได้ในระยะแรกของการแต่งงาน จากการศึกษาพบว่ากว่าครึ่งของคนที่ยหย่ากัน อยู่ด้วยกันต่ำกว่า 6 ปี คู่ที่แต่งงานเพียง 1 - 2 ปี หย่ากันมากที่สุด ปกติภรรยาเป็นฝ่ายขอหย่าในสัดส่วน 3 ใน 4 และส่วนมากทั้งสองฝ่ายตกลงยินยอมกันก่อน จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้หญิงถือการหย่าเป็นทางแก้ปัญหามากกว่าผู้ชาย เพราะทุกสิ่งทุกอย่างใน

ชีวิต ความสุข ความสำเร็จ สุขภาพจิตของภรรยาขึ้นอยู่กับชีวิตสมรส เมื่อไม่สมหวังก็ขอหย่า แต่สำหรับสามีทางออกมากกว่าภรรยา เช่น มีการติดต่อสัมพันธ์หญิงอื่น หรือทอดทิ้งภรรยา จึงมักเป็นการต่อต้านการหย่าร้าง

การเรียกร้องความเสมอภาคทางเพศ เป็นประเด็นที่นำเสนอผ่านตัวละครเอก พบว่าทัศนคติของผู้หญิงยุคใหม่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น กล่าวคือจากผู้หญิงที่เคยเป็นแม่บ้านแม่เรือนพัฒนาไปสู่การเป็นผู้หญิงทำงาน แต่ปัญหาที่พบคือผู้หญิงยังต้องรับภาระภายในบ้านดั้งเดิม ส่วนผู้ชายยังคงติดค่านิยมแบบเดิม คือ ทำงานหาเงินนอกบ้านโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับงานในบ้าน ภาระหน้าที่ทุกอย่างภายในบ้านจึงต้องตกอยู่กับฝ่ายหญิงเพียงคนเดียว ดังนั้นสภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนไป จึงหมดยุคสมัยที่ผู้หญิงจะอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน

ดังการศึกษาของ Ingkhuthanon (1994 : 8) ที่กล่าวว่าแม้ผู้หญิงจะแสดงถึงความสามารถไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าผู้ชาย ความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศทั้งสองก็ยังคงมีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นทางรูปธรรมหรือนามธรรม โดยเฉพาะแอบแฝงอยู่ในจิตใต้สำนึกของทัศนคติคนทั่วไปทั้งสองเพศ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นมรดกส่งสมทางวัฒนธรรมที่รับการปลูกฝังสืบทอดกันมาแต่ในอดีตดังเช่นสังคมไทยเรามากก็หยิบยกคำอ้างขึ้นมาสั่งสอนว่า “ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง” จนในยุคปัจจุบันมีสตรีบางกลุ่มได้ต่อสู้หรือมีสำนึกขบถเพื่อเรียกร้องหาความเท่าเทียมทางเพศหรือการกระจายอำนาจทางเพศ หากก็ยังไม่เกิดผลสมบูรณ์แบบ เพราะไม่ได้รับความร่วมมือของเพศชาย และแม้แต่เพศหญิงจำนวนหนึ่งก็ยังไม่ตื่นตัวที่จะเรียกร้องสิทธิของตน ช้ายังยินยอมที่จะเลือกเป็นฝ่าย “รองบ่อน” มากกว่าหรือไม่ก็เต็มใจและจำใจยอมอ่อนข้อด้วยเหตุผลบางประการ สอดคล้องกับมุมมองของ Charoenphon (2548 : 13 - 26) ขณะที่ความก้าวหน้าของผู้หญิงไทยในโลกแห่งความเป็นจริงต้องถูกฉุดรั้งอยู่เนื่อง ๆ ด้วยค่านิยมแบบเดิมที่เรียกร้องไม่ให้ผู้หญิงละทิ้งบทบาทหน้าที่เมียและแม่ ดังได้ตั้งข้อสังเกตว่า ภาพนำเสนอของผู้หญิงในงานวรรณกรรมไทยช่วง พ.ศ. 2530 ก็บรรจุลักษณะย้อนแย้งในตัวเองด้วยเช่นกัน นั่นคือภาพนำเสนอดังกล่าวมีด้านที่ก้าวหน้าอย่างเห็นได้ชัดเจน ตัวละครหญิงในวรรณกรรมไทยร่วมสมัยมีเสรีภาพมากขึ้น ก็มีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีบทบาทในสังคมมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นในด้านหน้าที่การงาน หรือในด้านการเมือง หรือในพื้นที่อื่น ๆ ทางสังคม ตัวละครจึงเป็นองค์ประกอบที่มีศักยภาพสูงมากในการสื่อความหมายทางสังคมหรือความหมายทางวัฒนธรรมต่อผู้อ่านงานทางวรรณกรรม ตัวละครเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงให้ผู้อ่านสนใจติดตามความเป็นไปของเรื่อง เกิดความรู้สึกร่วม รับรู้ความหมายบางอย่างของชีวิตซึ่งถูกจำลองขึ้น

ในมุมมองของ Hongthong (1994: 73 - 75) ศึกษาแนวคิดสตรีนิยมในนวนิยายของหมยันตี ระหว่างพุทธศักราช 2506 - 2534 ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายเรื่องดาวนภา นำเสนอปัญหาเกี่ยวกับเรื่องครอบครัว หรือชีวิตคู่ของตฤณและแดง เป็นปัญหาาร่วมของสตรีที่มีครอบครัวแล้ว ภาพความสัมพันธ์เชิงลบของสามีภรรยาคุ่นี้ เกิดจากทัศนคติในการใช้ชีวิตคู่แตกต่างกัน สาเหตุที่ทำให้ภรรยาขอหย่าจากสามี คือ ปัญหาสามีมีเมียน้อยและผู้ชายไม่เคยต้องการผู้หญิงเพียงคนเดียวในชีวิตคู่ตนเอง ตราบใดที่เพศชายยังต้องการความภาคภูมิใจ ความมั่นคง เกียรติยศชื่อเสียงจากเมียหลวง ในขณะเดียวกันผู้ชายยังคงต้องการความสุขเล็กๆ ทางใจจากเมียน้อย สงครามเย็นระหว่างเมียหลวงกับเมียน้อยคงจะไม่หายสาบสูญไปจากสังคมไทย เนื่องจากค่านิยมสังคมไทยเชื่อว่าการมีผู้หญิงมาก คือการแสดงอำนาจบารมีของความเป็นชาย

นอกจากนี้ Siripanyo (2010: 4) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงว่า ผู้หญิงตกเป็นเพศเสียเปรียบมาตลอด ไม่ว่ายุคไหน สมัยใด สิ่งทั้งหมดที่นับมานี้ ถือว่าเป็นความป่วยไข้ของสังคม ที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง แต่เป็นเรื่องแปลกมากที่โลกไม่ได้สนใจปัญหาเหล่านี้เท่าที่ควรเลย หนาซ้ำสิ่งที่ชาวโลกกำลังทำอยู่ดูเหมือนว่าแต่ละอย่างจะยิ่งสนับสนุนให้การกดขี่ทางเพศเจริญงอกงามยิ่งขึ้นไปอีก เพราะว่าผู้มีอำนาจในการตัดสินใจต่าง ๆ ในปัจจุบันเกือบทั้งหมดเป็นของเพศชาย ตามทัศนะของ Sukumonnan (1989 : 86) เห็นว่าผู้หญิงที่พึ่งตัวเองได้เท่านั้นจึงจะมีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจด้วยเหตุผลของตน ภาพนิกรของผู้หญิงสมัยปัจจุบันเริ่มต้นที่ตรึงนี้เป็นตัวของตัวเองและมีประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่ถูกกลืนหายไปในชีวิตครอบครัว ทำครัวไม่เป็น แต่รู้จักจัดการเรื่องอาหารครอบครัว ตัดเย็บเสื้อผ้าเองไม่ได้ก็ไม่เป็นไรรู้จักการเลือกซื้อและเป็นผู้บริโภคที่ตีมูลค่าเท่ากัน สำคัญที่สุดคือรู้จักจัดการกับตัวเอง

การถือเอาศีลธรรมแห่งโครงสร้างชายเป็นใหญ่ คือ การตัดสินใจให้ผู้หญิงไม่เท่าเทียมชายเป็นสิ่งที่ประกอบสร้างทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับวรรณกรรมที่ถูกผลิตขึ้นจากระบบความคิดตั้งแต่สมัยอดีตที่ฝ่ายชายเป็นต้นกำหนดงานเขียนและอิทธิพลของงานเขียนในอดีตผสมผสานกับสังคมที่แฝงค่านิยมของชายเป็นใหญ่ จนทำให้แม้แต่งานเขียนก็ถูกหล่อหลอมด้วยโครงสร้างชายเป็นใหญ่ ภาพที่ปรากฏตัวละครฝ่ายหญิงที่อยู่ในวรรณคดีต่างๆจึงยังตองนิยมให้เพศชายเป็นผู้มีอำนาจเหนือตัวละครฝ่ายหญิง เพราะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและได้รับการยอมรับดังนั้นการถูกครอบงำด้วยอุดมการณ์บางอย่างที่สะสมเป็นเวลานาน การเอารัดเอาเปรียบเพศหญิงอย่างเปิดเผยในอดีตจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาซ้ำ

นาน จนมาสู่ยุคปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทำให้ดูเหมือนว่าผู้หญิงจะมีสิทธิทุกอย่างเท่าฝ่ายชายแต่สิ่งที่แฝงอยู่ในความเป็นจริง คือ ผู้หญิงต้องตกอยู่ในสภาพผู้เสียเปรียบ จึงไม่น่าแปลกใจที่เพศหญิงจะตระหนักในความไม่เท่าเทียมกันจนกลายเป็นอคติทางเพศ ความเชื่อผิด ๆ เหล่านี้ยังคงสืบเนื่องอยู่ในสังคมปัจจุบัน ทั้ง ๆ ที่สังคมในโลกทุกวันนี้แตกต่างอย่างมากจากสังคมในอดีต

นวนิยายจึงเป็นงานเขียนที่ถ่ายทอดประสบการณ์และจินตนาการของผู้เขียนในการมองภาพการยึดติดค่านิยมที่ถูกปลูกฝังในสังคมไทยต่อบทบาทหน้าที่ของสตรีที่พึงมีพึงปฏิบัติต่อบุรุษในช่วงเวลาเหล่านั้น หรืออาจกล่าวได้ว่านวนิยายเป็นเพียงกระจกเงาส่องสะท้อนสังคมไม่ใช่ภาพสังคมที่แท้จริง เพราะในขณะเดียวกันนักเขียนสามารถสะท้อนความต้องการในการได้รับการยอมรับของเพศหญิงจากเพศชายในบทบาทที่เท่าเทียมกัน งานเขียนในยุคหลัง ๆ จึงมุ่งกระตุ้นจิตสำนึกของทุกคนให้ตระหนักถึงสถานภาพที่เสียเปรียบของผู้หญิง เพื่อให้ผู้หญิงดึงเอาศักยภาพที่ถูกปิดกั้นของตนเองออกมาใช้ การสร้างภาพสตรีให้มีบุคลิกและพฤติกรรมอย่างหลากหลายของทมยันตีทำให้ผู้อ่านได้เห็นภาพชีวิตที่เป็นจริงในแง่มุมของมนุษย์ ซึ่งมีพัฒนาการที่เด่นชัดโดยให้เพศหญิงเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในโครงสร้างของผู้ชายเป็นใหญ่

Reference

- Charoenphon, S. (2005). *Phu ying kap sangkhom nai wannakam Thai yuk fong sabu taek*. (In Thai) [Women and Society in Thai literature in the bubble age]. Bangkok: Phimdi.
- Hongthong, P. (1995). *Sueksa naeo khit satri niyom nai nawaniyai khong Thommayanti rawang Pho.so. 2506-2534*. (In Thai) [A Study of Feminism in Thommayanti's Novels Between 1963-1991]. Master's Thesis Mass Communication Program, Graduate School, Chulalongkorn University.
- Ingkhuthanon, K. (1994). *Phu ying kap amnat thi cha prae plian*. (in Thai) [Woman and the power to change]. Bangkok: Khopfai.
- Kham phaka. (2013). *Kra thu Dok thong*. (in Thai) [Stories of Horny Girls]. (2nd Edition). Bangkok: An.
- Phothiwan, P. (2015). *Phu ying: Bot bat lae khwam pen phet tham klang krasae kan plian plaeng nai sangkhom Thai*. (in Thai) [Women: Roles and Gender in the wind of change in Thai Society]. Mahasarakhom: MahasarakhamRajabhat University Press.
- Phumila, P. (1999). *Bukkhalikaphap tua lakhon ek satri nai nawaniyai khong Thommayanti chuang Pho.so. 2509 thueg pho.so. 2529*. (in Thai) [Characteristics of the main female characters in Thommayanti's Novels Between 1966-1986]. Master's Thesis, Thai Language Program, Mahasarakham University.
- Prachakun, N. (2009). *Yok Akson Yon Khwam khit Lem 1 Wa Duai wannakam*. (in Thai) [Play of Letters and Thought, Vol. 1, on Literature]. Bangkok: An.

- Prichacharoen, S. (1972). *Adit patchuban lae Anakhot khong satri Thai nai prawattisat Thai*. (In Thai) [Past, Present and Future of Thai Women in Thai History]. Bangkok: N.P.
- Sai-Aram, Michai. (1998). *Panha sangkhom*. (In Thai) [Social Problems]. NakhonRatchasima: Program of Sociology, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhonratchasima RajabhatUniversity.
- Satchaphan, R. (1990). *Phap khong ying thai nai nawaniyai khong nak khian satri*. (in Thai) [Thai woman image in Women's novels]. **Journal of Thai Language and Literature**.7(1) : 34 – 32.
- Siripanyo, P. (2000). *Phu ying kap satchatham khong sangkhom*. (in Thai) [Women and Social Truth] Nonthaburi: Nititham Publishing House.
- Sukumonnan, S. (1989). *Satri phatthana*. (in Thai) [Women Development]. Bangkok. Maekhamphang.
- Suwanthada, P. (2009). *Nak khian nawaniyai satri kap kan nam sanoe manothat satri niyom nai nawaniyai Thai ruam samai*. (In Thai) [Women Writers and Presentation of Feminism in Thai Novels]. Doctoral Dissertation, Thai Language Program, Mahasarakham University.
- Tailangkha, I. (2000). *Sat lae sin haeng kan lao rueang*. (in Thai) [Science and Art of Story Telling. Bangkok: Kasetsart University.
- Thamangraksat, P.(1986). *Pratya phu ying*. (In Thai) [Women's Philosophy]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Thommayanti. (2002). *Dao napha*. (in Thai) [a Star on Sky]. Bangkok: Na Ban Wannakam.
- Wongthet, P. (2001). *Phet lae watthanatham*. (in Thai) [Gender and Culture] .(2nd Edition). Bangkok: RuenkaeoKanphim.

Yogasing, P. (2000). *Naeo khit satri niyom nai rueng san khong nak khian ying ruam samai (Pho.so. 2533-2540)*. (in Thai) [Feminism in Short Stories of Contemporary Women Writers (1990-1997)] Master's Thesis, Thai Language Program, Mahasarakham University.